

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

25/842-

4. februar 2026

Statnett SF - 420 kV Åfjord-Snilldal – ekspropriasjon – Energidepartementet oppfordrer partene til å søke å inngå avtale

Med henvisning til oreigningslova § 12 annet ledd, første punktum oppfordrer Energidepartementet Statnett og Sør-Fosen sjfte til å gå i dialog med sikte på å inngå en minnelig avtale.

1. Innledning

Energidepartementet viser til NVEs oversendelse av 18. mars 2025 av Statnetts klage på avslag på søknad om samtykke til ekspropriasjon overfor Sør-Fosen sjfte for bygging og drift av konsesjonsgitt 420 kV kraftledning mellom Åfjord og Snilldal.

Energidepartementet mottok 1. september 2025 en rapport fra Sør-Fosen sjfte om *Mulige effekter for reindrifta i Sør-Fosen sjfte av en ny 420 kV kraftlinje Åfjord – Aunfjæra*. Rapporten ble oversendt Statnett for kommentarer, og Statnett kom med merknader i brev av 30. september 2025 til Energidepartementet.

Rapporten fra Sør-Fosen sjfte oppsummeres slik:

Vi konkluderer med at dersom den nye 420kV-ledningen bygges i samsvar med den omsøkte traséen, er det reell fare for at det pågående kollapset for Fosenreindrifta ikke blir stoppet. Det vil innebære et nytt menneskerettsbrudd. Nye vinterbeiter utenfor Fosen representerer en mulighet til å stoppe kollapset slik de to sijtene på Fosen kan få

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@ed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
ed.dep.no

Telefon*
22 24 90 50
Org.nr.
977 161 630

Avdeling

Saksbehandler
Tollef Taksdal
22 24 61 71

reetablert seg og igjen bygge opp en robust reindrift. Ei ny kraftledning tvers igjennom Rissalandet vil høyst sannsynlig ødelegge muligheten for å få dette til for Sør-Fosen sjtte.

Rapporten drøfter også avbøtende tiltak. I sammendraget oppsummeres dette slik:

I kapittel 13 lanserer vi flere alternativer til den planlagte traséen, både med sjøkabel, en landbasert trasé, samt kombinasjonsløsninger. Løsningsforslagene har ulike grad av påvirkning på reindriften, men alle har en klart mindre påvirkning enn den planlagte traséen. Det optimale valget vil være et alternativ med sjøkabel.

I kapittel 14 foreslår vi at det etableres en viltbro/reinovergang over FV715 i Haugsdalen.

Statnett skriver i sine merknader til rapporten, at den ikke endrer de synspunktene selskapet har redegjort for i klagen. Til gjennomgangen av kunnskapsgrunnlaget oppsummerer Statnett slik:

Siden 2013 har det særlig vært utvikling på to punkter når det gjelder kraftlednings virkninger på reindrift:

- i) Det foreligger i dag mer forskning, som også benytter sikrere metoder, som konkluderer med at kraftledninger ikke har særlige negative effekter på reindrift i driftstid (blant annet VindRein KraftRein 2014, NINA 2017, Skarin 2018 og Plante 2018.); og*
- ii) Det er siden 2013 bygget store 420 kV kraftledningsprosjekter gjennom reindriftsområder, særlig i perioden 2013-2022 (Namsos-Åfjord, Ofoten-Balsfjord og Balsfjord-Skaidi hvor nærmere 40 reinbeitedistrikter var berørt). Både skjønnene og nøkkeltallene for distriktene i disse sakene underbygger med styrke at ledningene i seg selv ikke medfører særlige utfordringer i driftstid.*

Både nyere forskning og erfaringen fra store ledningsprosjekter de senere årene taler altså for at kraftledningen mest sannsynlig vil skape færre ulemper for Sør-Fosen sjtte enn det man la til grunn da ekspropriasjonstillatelse ble gitt i 2013

Statnett kommenterer ikke de avbøtende tiltakene foreslått i rapporten fra Sør-Fosen sjtte

2. Bakgrunn

Statnett fikk i 2013 endelig konsesjon fra daværende Olje- og energidepartementet til å bygge en ny 420 kV ledning fra Namsos i Trøndelag via Fosen til Surnadal i Møre og Romsdal. Første byggetrinn (Namsos-Åfjord og Snilldal-Surna) ble satt i drift i 2019. Andre byggetrinn omfatter strekningen mellom Åfjord og Snilldal med sjøkabel under Trondheimsfjorden. Forbindelsen Åfjord – Snilldal vil gi en sammenhengende transmisjonsnettsløsning i henhold til konsesjonen gitt i 2013, og vil øke

utvekslingskapasiteten nord-sør i transmisjonsnettet. Statnett er konsesjonsrettslig forpliktet til å fullføre byggingen av det samlede anlegget når deler av anlegget det er gitt konsesjon til, er bygget.

I vedtaket fra 2013 ble det satt en frist for idriftsettelse av delstrekningen Åfjord-Snilldal på 10 år. Ved departementets vedtak av 17. april 2015 ble denne fristen utsatt til 26. august 2028. Ved NVEs oppdatering av anleggskonsesjonen i februar 2025 ble fristen ytterligere utsatt. Da det ble gitt konsesjon til ledningen i 2013 ble det også gitt samtykke til ekspropriasjon. Etter oreigningslova § 16 faller et samtykke til ekspropriasjon bort dersom det ikke er begjært skjønn innen ett år fra endelig vedtak. Statnett begjærte ikke skjønn innenfor denne fristen, og søkte derfor 11. oktober 2022 om nytt samtykke til ekspropriasjon.

Samtidig som det ble søkt om samtykke til ekspropriasjon, søkte Statnett om flere mindre justeringer i konsesjonen til ledningsanlegget. Endringene ble konsesjonsgitt ved NVEs vedtak av 24. juni 2024.

På tidspunktet for NVEs behandling av søknad om samtykke til ekspropriasjon og konsesjonsendringer, hadde derfor Statnett en gyldig konsesjon med en byggefrist som lå et godt stykke fram i tid. Spørsmålet om det skulle gis konsesjon til ledningen, var derfor ikke et tema som var oppe til vurdering. Når det gjelder søknad om konsesjonsendringer, er behandlingen av disse avgrenset til å innvilge eller avslå de omsøkte endringene eventuelt med justeringer innenfor rammene av det omsøkte. Dersom det ikke gis konsesjon til omsøkte konsesjonsendringer, blir opprinnelig konsesjon stående.

3. Departementets merknader til saken

Statnett har påklaget NVEs avslag på søknad om samtykke til ekspropriasjon overfor Sør-Fosen sjtte. NVEs samtykke til ekspropriasjon er også påklaget av to grunneiere i Indre Fosen kommune. Fosen Naturvernforening har i tillegg påklaget NVEs vedtak om endringer av konsesjonen, men NVE finner i klageoversendelsen at klagen i liten grad angår de faktiske konsesjonsendringene.

I rapporten fra Sør-Fosen sjtte er det i kap. 13 pekt på flere alternative traseer for ledningen mellom Åfjord og Snilldal, som reindriften mener kan gi en akseptabel løsning. Departementet bemerker i den forbindelse at Statnett har konsesjon til en nettløsning mellom Åfjord og Snilldal. Spørsmålet departementet skal ta stilling til i ekspropriasjonssaken er hvorvidt det skal gis samtykke til ekspropriasjon til den konsesjonsgitte ledningen. Selv om oreigningslova § 10 åpner for at det kan settes vilkår for ekspropriasjon, kan ikke departementet ved behandlingen av en ekspropriasjonssøknad beslutte at det skal gis samtykke til et helt annet arealinngrep enn det det bes om samtykke til ekspropriasjon for. Traseendringer er også konsesjonspliktige etter energiloven, og departementet har heller ikke anledning til å gi konsesjon til noe helt annet enn det det eventuelt søkes om konsesjon til.

I rapporten fra Sør-Fosen sijte heter det:

En ny 420 kV kraftledning langs planlagt trasé kan sette samling og flytting fra Rissalandet ned til gjerdeanleggene i Haugsdalen i fare og dermed også mulighetene for transport av rein til nytt vinterbeite utenfor Fosen. Risikoen for dette forsterkes av pågående klimaendring som gjør at flytting kanskje må foretas på barmark som er avhengig av helikopterbruk.

Departementet merker seg i denne forbindelse at rapporten særlig peker på kryssing av FV 715 som en utfordring.

Innenfor en konsesjonsgitt traséløsning vil det være rom for enkelte mindre justeringer av traseen, og erfaringsmessig ofte mulig å tilpasse masteplasseringer ut ifra hensyn som gjør seg gjeldende. I forbindelse med detaljplangodkjenning settes det også regelmessig en rekke vilkår knyttet til bygging og utforming av anleggene. Forhold rundt detaljprosjektering, bygging og avbøtende tiltak ved etablering av ledningsanlegg, er derfor noe som er godt egnet for å drøftes direkte mellom Statnett og berørte parter.

Endelig merker departementet seg at Sør-Fosen sijte ikke er prinsipielt mot byggingen av en 420 kV forbindelse fra Åfjord og sørover over Trondheimsfjorden, men at det å unnlate å innvilge ekspropriasjonssøknaden ifølge Sør-Fosen sijte åpner for at utbygging kan skje i samsvar med en avtale bygd på et folkerettslig prinsipp om fritt forhåndsinformert samtykke. Energidepartementet understreker at det ikke kan oppstilles et generelt krav om fritt forhåndsinformert samtykke ved inngrep i områder som inngår i det samiske reinbeiteområdet. Slik saken er opplyst for departementet, kommer heller ikke dette spørsmålet på spissen i denne saken.

Det som må tas i betraktning er at Statnett i denne saken allerede har en offentligrettslig tillatelse til å bygge og drive de aktuelle ledningstiltakene, jf. pkt. 2 over. Det Statnett mangler for å kunne realisere ledningsanlegget, er først og fremst en privatrettslig adgang overfor Sør-Fosen sijte til å ta i bruk områdene. En eventuell avtale i denne forbindelse, må derfor inngås mellom Sør-Fosen sijte og Statnett. Som rapporten som nevnt over peker på, vil en avtale også innebære at det ikke er nødvendig å ekspropriere overfor reindriften.

På denne bakgrunn oppfordrer Energidepartementet Statnett og Sør-Fosen sijte om å gå i dialog med sikte på å inngå en minnelig avtale, jf. ervervslova § 12 annet ledd, første punktum.

Partene bes om å orientere om status for denne dialogen innen 1. juni d.å. Dersom det da ikke er inngått minnelig avtale, og partene vurderer at det heller ikke er utsikter til å inngå en slik avtale innen rimelig tid, vil departementet sluttbehandle ekspropriasjonssaken.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
ekspedisjonssjef

Tollef Taksdal
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Advokatfirmaet Brønner & Co DA

Adresseliste

Statnett SF	Postboks 4904	0423	OSLO
Sør-Fosen Sijtje	Nydalen		